

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

w zakresie kwalifikacji

SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych

wyodrębnionej w zawodzie

opiekunka środowiskowa 341204

Branża: pomocy społecznej (SPO)

Warszawa 2021

Autorzy:

mgr Robert Fleischer

mgr Anna Owsicka

mgr Jolanta Maj

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację lub nauczyciela konsultanta w zakresie kształcenia zawodowego) dr Dorota Koprowska

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) mgr Ewelina Zuba

Ekspert:

mgr Bożena Fałkowicz

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Żłobki Miejskie.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

1.	Wprowadzenie	5
2.	Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia	11
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	24
2.3.	Plan kursu umiejętności zawodowych	28
3.	Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych	28
4.	Programy poszczególnych zajęć	29
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pielęgnacja człowieka	29
4.1.1	Cele ogólne przedmiotu	29
4.1.2	Cele szczegółowe przedmiotu	29
4.1.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	30
4.1.4	Procedury osiągania celów kształcenia	31
4.1.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	33
4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja opieki środowiskowej	34
4.2.1	Cele ogólne przedmiotu	34
4.2.2	Cele szczegółowe przedmiotu	34
4.2.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	34
4.2.4	Procedury osiągania celów kształcenia	34
4.2.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	35
4.3.	Program nauczania dla przedmiotu: Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	36
4.3.1	Cele ogólne przedmiotu	36
4.3.2	Cele szczegółowe przedmiotu	36
4.3.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	37
4.3.4	Procedury osiągania celów kształcenia	39
4.3.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	40
4.4.	Program nauczania dla przedmiotu: Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	41
4.4.1	Cele ogólne przedmiotu	41
4.4.2	Cele szczegółowe przedmiotu	41
4.4.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	41
4.4.4	Procedury osiągania celów kształcenia	42

4.4.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	42
5.	Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych	43
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	44
6.1.	Wykaz literatury	44
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	44
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu.....	45
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć.....	47

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

1. Wprowadzenie

Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs umiejętności zawodowych (dalej KUZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego. KUZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie: jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 128 godzin.

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji **SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych** może być realizowany w formie:

- dziennej – 1 miesiąc (128 godzin) – zajęcia odbywają się 5 lub 6 dni w tygodniu po 6 godzin dziennie,
- stacjonarnej – 2 miesiące (128 godzin) – zajęcia odbywają się 3 lub 4 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie,
- zaocznej – 2 miesiące (65% ze 128 godzin = 83 godziny) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 10 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie.

Formy indywidualizacji pracy słuchaczy/uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół prowadzących zajęcia i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego dla kwalifikacji SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych przeznaczony jest dla osób dorosłych posiadających wykształcenie średnie, które posiadają określone kompetencje personalne i społeczne. Ze względu na charakter pracy z osobami starszymi, istotne znaczenie mają empatia i komunikatywność. Pożądane są także kreatywność, umiejętność współpracy, zdolność organizowania pomocy i wsparcia, a także umiejętność kształtowania pozytywnych relacji interpersonalnych.

Na kwalifikacyjny kurs zawodowy przyjmuje się kandydatów, którzy muszą posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określa prawo. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu ustala organizator kursu dostosowując go do potrzeb i możliwości uczestników KUZ. W przeciągu 14 dni od rozpoczęcia realizacji KUZ należy przesłać do okręgowej komisji egzaminacyjnej informację o rozpoczęciu kształcenia na danym KUZ.

Termin zakończenia kursu wynika z komunikatu Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i musi zakończyć się 6 tygodni przed pierwszym dniem terminu głównego egzaminu zawodowego. Podmiot prowadzący kwalifikacyjny kurs zawodowy ma obowiązek zgłoszenia okręgowej komisji egzaminacyjnej informacji o rozpoczęciu kształcenia na danym kursie.

Zawód opiekunka środowiskowa posiada wspólne efekty kształcenia z obszaru branży pomocy społecznej, które stanowią podbudowę kształcenia w zawodach:

- 341203 Opiekun w domu pomoc społecznej
- 341202 Opiekun osoby starszej
- 341201 Asystent osoby niepełnosprawnej

Struktura programu

- przedmiotowy
- spiralny.

Charakterystyka programu

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla zawodu opiekunka środowiskowa 341204 w branży pomocy społecznej realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym. Jest to zawód na poziomie IV Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wyodrębniona została w nim jedna kwalifikacja SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych, która określona jest na poziomie 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji jako kwalifikacja pełna.

Ukończenie kursu wspólnie z kursami umiejętności zawodowych:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych

SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych oraz dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w kwalifikacje wchodzących w skład zawodu: Opiekunka środowiskowa 341204.

Program nauczania posiada strukturę przedmiotową i spiralny układ treści. Materiał nauczania zaczynający się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych latach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Dodatkowo taki układ i cykl nauczania w znaczącym stopniu niweluje braki edukacyjne, oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez słuchaczy na różnych poziomach umiejętności.

Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie. Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego.

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 128 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu opiekunka środowiskowa.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się

z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem metod i technik.

Wychodząc naprzeciw współczesnej edukacji kurs umiejętności zawodowych w części zajęć teoretycznych może być prowadzony w systemie nauki zdalnej zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zakres i rodzaj nauki zdalnej pozostają w gestii prowadzących i dyrekcji placówki zgodnie z panującymi w danym okresie warunkami.

Taka forma realizacji kursu wiąże się z wdrożeniem platform online do nauczania zdalnego, co pozwoli na swobodne prowadzenie zajęć teoretycznych w czasie rzeczywistym, przeprowadzanie testów, ankiet oraz zadawania prac domowych i semestralnych. Zajęcia mogą odbywać się w trybie LIVE co umożliwi uczestnikom kursu na czynne uczestnictwo w zajęciach, zadawanie pytań, przedstawianie swoich uwag oraz prezentacji własnych dokonań. Możliwy jest także zapis video zajęć, co pozwala na uzupełnienie wiadomości przez osoby nieobecne na danych zajęciach. Do pracy na platformach cyfrowych potrzebny jest smartfon, tablet lub komputer oraz dostęp do Internetu. Przed rozpoczęciem pierwszych zajęć KUZ należy zorganizować wstępne szkolenie z zakresu samodzielnego korzystania z platformy edukacyjnej lub wskazać filmy szkoleniowe np. na platformie YouTube. Organizator kursu powinien zapewnić:

- dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
- materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
- bieżącą kontrolę postępów w nauce uczestników kursu;
- weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez organizatora kursu;
- bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Założenia programowe

Pogłębiające się starzenie społeczeństwa powoduje szybki wzrost zapotrzebowania na rynku pracy na osoby przygotowane profesjonalnie do opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Wielu osobom potrzebna jest pomoc wykwalifikowanej opiekunki środowiskowej. Praca opiekunki środowiskowej wykonywana jest przede wszystkim w domu podopiecznego oraz w różnych instytucjach opiekuńczych, takich jak domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy. Zadaniem opiekunek środowiskowych jest udzielanie pomocy i świadczenie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym, samotnym, przewlekle chorym i niesamodzielnym.

Głównym celem kształcenia w zawodzie opiekunka środowiskowa jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów przygotowanych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- pracy w ciągle zmieniającej się rzeczywistości zawodowej,
- samodzielnego podnoszenie swoich kwalifikacji,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,
- kontynuowania edukacji w szkołach wyższych na kierunkach: pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, pracownik socjalny.

Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zawodzie opiekunka środowiskowa powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych:

- organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej;
- sprawowania opieki nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej;
- pomagania osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego;
- motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

Charakterystyka kwalifikacji:

Posiadacz świadectwa potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych, potrafi:

- przestrzegać przepisów BHP i ppoż. podczas wykonywania prac opiekuńczo-pielęgnacyjnych,
- udzielać pierwszej pomocy,
- organizować stanowisko pracy,
- stosować środki ochrony indywidualnej i zbiorowej,
- posługiwać się językiem migowym,
- scharakteryzować potrzeby biopsychospołeczne człowieka i sposoby ich zaspokajania,
- rozpoznać sytuację zdrowotną, społeczną i materialną osoby podopiecznej,
- dobierać zabiegi opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej,
- planować i organizować opiekę nad osobą podopieczną,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym w zakresie słownictwa specjalistycznego powiązanego z zawodem.

Osoba posiadająca Certyfikat kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych jest gotowy do samodzielnego wykonywania umiarkowanie złożonych zadań zawodowych w często zmiennych, przewidywalnych warunkach w zakresie organizowania i sprawowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej. Jest gotowa do motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

Diagnostuje problemy i potrzeby bio-psycho-społeczne osoby podopiecznej. Sporządza indywidualny plan opieki nad osobą podopieczną i prowadzi dokumentację pracy z nią. Sprawuje opiekę nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej. Pomaga jej w czynnościach dnia codziennego

i organizuje różne formy aktywizowania. Pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń pomocy społecznej. Wspiera osobę podopieczną w rozwiązywaniu problemów osobistych i społecznych i w integracji ze środowiskiem lokalnym, pomagać osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej. Potrafi samodzielnie udzielać pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia. Posługuje się językiem migowym.

Stosuje nowoczesne narzędzia, technologie i oprogramowanie komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych. Potrafi współpracować w zespole oraz kierować małym zespołem pracowniczym oraz projektować stanowiska pracy. Kontroluje jakość wykonania zadań przez podległych pracowników i przyjmuje odpowiedzialność za skutki działań własnych oraz tych osób.

Przestrzega zasady BHP, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska i ergonomii. Planuje własny rozwój zawodowy. Potrafi formułować krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne w języku obcym umożliwiające realizację zadań zawodowych.

Program kursu umiejętności zawodowych SPO.05.4. oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie opiekunka środowiskowa, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych następujące jednostki efektów kształcenia:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej,

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych,

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych,

SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego,

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej,

SPO.05.7. Język obcy zawodowy.

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne,

SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki (ew)	10	wymienia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej			x	
		wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki			x	
rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	20	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	x		x	
		interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu	x		x	
		udziela pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej			x	
wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	21	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych	x		x	
		dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	x		x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
		wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych	x		x	
opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej (ew)	10	opisuje etapy choroby przewlekłej	x			
		opisuje zmiany zachodzące w rodzinie powstałe na skutek choroby przewlekłej osoby Podopiecznej	x			
		rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej w różnych fazach choroby przewlekłej	x			
		opisuje zasady postępowania opiekuńczego adekwatnie do rozpoznanej fazy choroby przewlekłej	x			
zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej (ew)	20	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	x		x	
		określa zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	x		x	
		klasyfikuje stopnie odleżyn	x		x	
		dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	x		x	
		opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwośleżynowej	x		x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
wykonuje zlecone przez lekarza zabiegi przeciwzapalne u osoby podopiecznej (ew)	15	opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego	x		x	
		rozdziela rodzaje zabiegów przeciwzapalnych	x		x	
		opisuje rodzaje okładów i kompresów	x		x	
		rozdziela techniki wykonywania okładów i kompresów	x		x	
		stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych	x		x	
pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	11	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności	x		x	
		rozdziela drogi podawania leków	x		x	
		pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych			x	
pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze	6	wymienia instytucje opieki zdrowotnej		x		
		rozdziela rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej		x		

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
świadczeń opieki zdrowotnej (ew)		planuje pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej		x		
pomaga osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ew)	15	rozdziela rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	x			x
		opracowuje wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych	x			x
		stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy	x			x
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia SPO.05.4.	128					
SPO.05.8. Kompetencje personalne i społeczne						
przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka		wymienia rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej	x	x	x	x
		dobiera rodzaj usług do potrzeb podopiecznego	x	x	x	x
		określa kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	x	x	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
przestrzega zasad kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		opisuje zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych	x	x	x	x
		opisuje skutki łamania zasad etycznych	x	x	x	x
		omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej	x	x	x	x
		przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy	x	x	x	x
		przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych	x	x	x	x
stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania	x	x	x	x
		określa zasady komunikacji interpersonalnej	x	x	x	x
		charakteryzuje aktywne metody słuchania	x	x	x	x
opisuje pojęcie konfliktu w związku z realizacją zadań zawodowych		wyjaśnia pojęcie konfliktu	x	x	x	x
		opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich	x	x	x	x
		zapobiega przyczynom powstawania konfliktów	x	x	x	x
		opisuje fazy konfliktu	x	x	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
		wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym	x	x	x	x
		stosuje zasady utrzymywania poprawnych relacji z podopiecznym i współpracownikami	x	x	x	x
planuje wykonanie zadania		planuje czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych	x	x	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x	x	x
		ocenia stopień realizacji zadania	x	x	x	x
		analizuje skutki realizacji zadania	x	x	x	x
ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania		wyjaśnia pojęcie odpowiedzialności w związku z realizacją zadań zawodowych	x	x	x	x
		wymienia konsekwencje braku odpowiedzialności podczas wykonywania zadań zawodowych	x	x	x	x
wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy	x	x	x	x
		podejmuje działania w sytuacji nietypowej	x	x	x	x
		ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach nietypowych	x	x	x	x
		wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka	x	x	x	x
		opisuje podstawowy zakres wiedzy i umiejętności zawodowych	x	x	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
aktualizuje wiedzę i doskonalą umiejętności zawodowe		analizuje własne kompetencje	x	x	x	x
		wyznacza sobie cele rozwojowe	x	x	x	x
		planuje własny rozwój zawodowy	x	x	x	x
stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		opisuje metody i techniki rozwiązywania problemów	x	x	x	x
		podaje propozycje rozwiązywania problemów	x	x	x	x
		ocenia skuteczność podjętych działań	x	x	x	x
współpracuje w zespole		określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider	x	x	x	x
		realizuje zadania w wyznaczonym czasie	x	x	x	x
		wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań				
		analizuje efekty pracy zespołu	x	x	x	x
		identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu	x	x	x	x
SPO.05.9. Organizacja pracy małych zespołów						
planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		wyznacza zadania członkom zespołu	x	x	x	x
		wyjaśnia sposób wykonania zadania	x	x	x	x
dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu	x	x	x	x
		wskazuje osoby do wykonania zadania	x	x	x	x
		przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań	x	x	x	x

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowanie efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Przedmiot 1 Opieka i pielęgnacja człowieka 128h	Przedmiot 2 Organizacja opieki środowiskowej 128h	Przedmiot 3 Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Przedmiot 4 Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej
kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		ustala kolejność wykonywania zadań	x	x	x	x
		monitoruje proces wykonywania zadań	x	x	x	x
ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań		określa zaangażowanie w pracę członków zespołu	x	x	x	x
		ocenia efekty pracy zespołu	x	x	x	x
		udziela informacji zwrotnej w celu prawidłowego wykonania przydzielonego zadania	x	x	x	x
wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy		dokonuje analizy rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków i jakości pracy	x	x	x	x
		dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy	x	x	x	x

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych powinni stwarzać warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w ramach godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji
SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki (ew)	wymienia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej	Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	10	1 miesiąc
		wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki			
	rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	Opieka i pielęgnacja człowieka Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	20	
		interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu			
		udziela pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej	Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych		
	wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych	Opieka i pielęgnacja człowieka Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	21	
		dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych			
		wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji
	opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej (ew)	opisuje etapy choroby przewlekłej	Opieka i pielęgnacja człowieka	10	
		opisuje zmiany zachodzące w rodzinie powstałe na skutek choroby przewlekłej osoby podopiecznej			
		rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej w różnych fazach choroby przewlekłej			
		opisuje zasady postępowania opiekuńczego adekwatnie do rozpoznanej fazy choroby przewlekłej			
	zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej (ew)	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	Opieka i pielęgnacja człowieka Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	20	1 miesiąc / 2 miesiąc
		określa zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej			
		klasyfikuje stopnie odleżyn			
		dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej			
		opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwoodleżynowej			
	wykonuje zlecone przez lekarza zabiegi	opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego		15	

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji
	przeciwwzpalne u osoby podopiecznej (ew)	rozdziela rodzaje zabiegów przeciwwzpalnych			
		opisuje rodzaje okładów i kompresów			
		rozdziela techniki wykonywania okładów i kompresów			
		stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwwzpalnych			
	pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności	Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	11	
		rozdziela drogi podawania leków			
		pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych			
pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu	wymienia instytucje opieki zdrowotnej	Organizacja opieki środowiskowej	6		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/NAZWY PRZEDMIOTÓW	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określona w podstawie programowej	Okres realizacji
	ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	rozdziela rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej			
		planuje pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej			
	pomaga osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ew)	rozdziela rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	Opieka i pielęgnacja człowieka Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	15	
		opracowuje wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych			
		stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy			

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekty kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji
Kompetencje personalne i społeczne	przedstawia cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej dobiera rodzaj usług do potrzeb podopiecznego określa kompetencje opiekunki środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 			
	planuje wykonanie zadania	<ul style="list-style-type: none"> planuje czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych realizuje zadania w wyznaczonym czasie ocenia stopień realizacji zadania analizuje skutki realizacji zadania 			
Organizacja pracy małych zespołów	Praca zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	wyznaczać zadania członkom zespołu			
	Dobieranie osób do wykonania przydzielonych zadań	wskazać osoby do wykonania zadania			
	Kierowanie wykonaniem przydzielonych zadań	ustalić kolejność wykonywania zadań			

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Opieka i pielęgnacja człowieka	66		rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej
				interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu
			wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych
				dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych
				wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych
			opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej (ew)	opisuje etapy choroby przewlekłej
				opisuje zmiany zachodzące w rodzinie powstałe na skutek choroby przewlekłej osoby podopiecznej
				rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej w różnych fazach choroby przewlekłej
				opisuje zasady postępowania opiekuńczego adekwatnie do rozpoznanej fazy choroby przewlekłej
			zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej (ew)	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
				określa zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
				klasyfikuje stopnie odleżyn
				dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
				opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwoodleżynowej
				opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
			wykonuje zlecone przez lekarza zabiegi przeciwzapalne u osoby podopiecznej (ew)	rozdziela rodzaje zabiegów przeciwzapalnych
				opisuje rodzaje okładów i kompresów
				rozdziela techniki wykonywania okładów i kompresów
				stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych
			pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności
				rozdziela drogi podawania leków
			pomaga osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ew)	rozdziela rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych
				opracowuje wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych
				stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy
Organizacja opieki środowiskowej	6		pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	wymienia instytucje opieki zdrowotnej
				rozdziela rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej
				planuje pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych		3	świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki (ew)	wymienia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej
				wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki
		15	rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej
				interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu
				udziela pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej
		7	wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych
				dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych
				wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych
		10	zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej (ew)	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
				określa zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
				klasyfikuje stopnie odleżyn
				dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej
		10	wykonuje zlecone przez lekarza zabiegi przeciwzapalne u osoby podopiecznej (ew)	opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwoleżynowej
				opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego
				rozdziela rodzaje zabiegów przeciwzapalnych
				opisuje rodzaje okładów i kompresów
				rozdziela techniki wykonywania okładów i kompresów
				stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia wraz z kodami ek, ew, ep	Kryteria weryfikacji realizowane w ramach zajęć
		5	pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	<p>sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności</p> <p>rozdziela drogi podawania leków</p> <p>pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych</p>
Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej		6	pomaga osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ew)	<p>rozdziela rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych</p> <p>opracowuje wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych</p> <p>stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy</p>
Razem	72 (T)	56 (P)		

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin
Kształcenie teoretyczne			
1	SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Opieka i pielęgnacja człowieka	66
2	SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Organizacja opieki środowiskowej	6
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie teoretyczne			72
Kształcenie praktyczne			
3	SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	50
4	SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych	Wspieranie samodzielności osoby podopiecznej	6
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne			56
Łączna liczba godzin			128

3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- organizowania opieki oraz wsparcia społecznego osobie podopiecznej,
- sprawowania opieki nad osobą podopieczną w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa zdrowotnego i higieny osobistej,
- pomagania osobie podopiecznej w czynnościach dnia codziennego,
- motywowania osoby podopiecznej do samodzielności oraz aktywności intelektualnej, fizycznej i społecznej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Opieka i pielęgnacja człowieka

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznanie objawów zaburzeń psychosomatycznych.
- Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych.
- Poznanie faz choroby przewlekłej.
- Poznanie sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- omówić objawy zaburzeń psychosomatycznych,
- omówić środki i materiały do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych,
- omówić etapy choroby przewlekłej,
- rozpoznać potrzeby osoby podopiecznej,
- opisać profilaktykę przeciwoleżynową,
- opisać rodzaje okładów i kompresów,
- rozróżnić drogi podawania leków,
- rozróżnić rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej	10	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	<ul style="list-style-type: none"> - interpretować objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu
Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej	25	przedstawia etapy opieki nad osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych opisuje etapy choroby przewlekłej rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej w różnych fazach choroby przewlekłej	<ul style="list-style-type: none"> - dobierać narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych - wymieniać kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych - opisać zmiany zachodzące w rodzinie powstałe na skutek choroby przewlekłej osoby podopiecznej - opisać zasady postępowania opiekuńczego adekwatnie do rozpoznanej fazy choroby przewlekłej
	10	Zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwoleżynowej	<ul style="list-style-type: none"> - określić zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej - klasyfikować stopnie odleżyn

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
	6	Wykonuje zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej	opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego opisuje rodzaje okładów i kompresów	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić rodzaje zabiegów przeciwzapalnych - rozróżnić techniki wykonywania okładów i kompresów - rozróżnić techniki wykonywania okładów i kompresów
	6	Pomoc osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić drogi podawania leków
	9	udziela pomocy osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	rozróżnia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy	<ul style="list-style-type: none"> - opracować wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych
Kompetencje personalne i społeczne		dobiera rodzaj usług do potrzeb podopiecznego	określa kompetencje opiekuńcze środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach

Warunki realizacji

Zajęcia dydaktyczne powinny być realizowane w:

1. Pracowni opiekuńczo-higienicznej wyposażonej w:
  - łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem,
  - fantomy osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych,
  - szafki i stoliki przyłóżkowe z regulowanym blatem,
  - materace przeciwoleżynowe, pościel, bieliznę pościelową i osobistą, parawany,
  - pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
  - urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych,
  - wyroby medyczne do pielęgnacji osoby leżącej, środki pielęgnacyjne,
  - termometry, aparaty do mierzenia ciśnienia, glukometr,
  - apteczkę pierwszej pomocy,
  - udogodnienia przeciwoleżynowe,
  - wózek inwalidzki, balkonik,
  - fantom BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej i dziecka do prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
  - maseczki do sztucznej wentylacji jednorazowego użytku,
  - maty do ćwiczeń, koce termoizolacyjne,
  - kołnierze ortopedyczne, szyny do unieruchamiania złamań, opaski dziane i elastyczne różnej wielkości,
  - środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej, środki czystości.
2. Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażonej w stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika), stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, pakiety programów biurowych i graficznych, projektor multimedialny, tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

Przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, ćwiczenia w grupach, odgrywanie scenek sytuacyjnych.

W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Organizacja opieki środowiskowej

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Poznanie świadczeń opieki zdrowotnej.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- omówić instytucje opieki zdrowotnej,
- omówić rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej,
- planować pomoc w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej osobie podopiecznej.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej	6	wymienia sposoby pomocy osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej	wymienić instytucje opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej - planować pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej
Kompetencje personalne i społeczne		planuje czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych realizować zadania w wyznaczonym czasie	planować wykonanie zadania	<ul style="list-style-type: none"> - oceniać stopień realizacji zadania - analizować skutki realizacji zadania

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji

zamieszczonych na schematach

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w sali lekcyjnej: wyposażonej w stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z drukarką i ze skanerem oraz z projektorem multimedialnym lub tablicą multimedialną. W sali lekcyjnej powinny znajdować się zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne, czasopisma branżowe, podręczniki, schematy, filmy poglądowe, pakiety edukacyjne dla słuchaczy, karty samooceny, karty pracy dla słuchaczy i prezentacje multimedialne.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Doskonalenie umiejętności opiekuńczych i pielęgnacyjnych

4.3.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Planowanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej.
- Wykonywanie działań opiekuńczo-higienicznych u osoby podopiecznej.
- Wykonywanie czynności pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej.

4.3.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- wykonywać czynności opiekuńczo-higieniczne zgodnie z algorytmem,
- wykonywać zabiegi przeciwzapalne zgodnie z zasadami,
- stosować profilaktykę przeciwoleżynową u osoby podopiecznej,
- dobierać przedmioty pomocnicze i sprzęt ortopedyczny stosownie do potrzeb osoby podopiecznej,
- omówić drogi podawania leków.

4.3.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Usługi opiekuńcze zgodne z procedurami i standardami opieki	10	– omawia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej	– wymienia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej	- wykonać czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki
	15		– opisać zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej – udzielać pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej	- interpretować objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu
Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej	5	– wymienia objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej	– omawia objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej	- interpretować objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu
Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej	10	– zapobiega odleżynom i oparzeniom u osoby podopiecznej	– wymienić czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i oparzeń u osoby podopiecznej – dobierać środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i oparzeń u osoby podopiecznej – opisać czynności należące do profilaktyki przeciwoleżynowej – wymienić środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych – wymienić kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych	- określić zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i oparzeń u osoby podopiecznej - klasyfikować stopnie odleżyn - dobierać narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej	10	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia techniki wykonywania okładów i kompresów – stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przyczyny i objawy procesu zapalnego – opisać rodzaje okładów i kompresów 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić rodzaje zabiegów przeciwzapalnych - rozróżnić techniki wykonywania okładów i kompresów - stosować algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych
		<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje sposoby pomocy podopiecznym w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza 	<ul style="list-style-type: none"> – sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnić drogi podawania leków - pomagać osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podawać go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych
Kompetencje personalne i społeczne		<ul style="list-style-type: none"> – wymienić rodzaje usług świadczonych osobie podopiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> – dobierać rodzaj usług do potrzeb podopiecznego – planuje czas przeznaczony na realizację zadań zawodowych – realizuje zadania w wyznaczonym czasie 	<ul style="list-style-type: none"> - określić kompetencje opiekuńczej środowiskowej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług
				<ul style="list-style-type: none"> - oceniać stopień realizacji zadania - analizować skutki realizacji zadania
Organizacja pracy małych zespołów		<ul style="list-style-type: none"> – organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań – dobiera osób do wykonania przydzielonych zadań – ustala kolejność wykonywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczać zadania członkom zespołu – wyjaśniać sposób wykonania zadania 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznać możliwości i umiejętności członków zespołu - wskazać osoby do wykonania zadania - przewidzieć skutki niewłaściwego doboru osób do zadań

4.3.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

- prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schemacie, metoda warsztatowa, metoda projektu, metody przypadku, burzy mózgów, metoda pokazu.

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne powinny być realizowane w:

1. Pracowni opiekuńczo-higienicznej wyposażonej w:
  - łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem,
  - fantomy osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych,
  - szafki i stoliki przyłóżkowe z regulowanym blatem,
  - materace przeciwoślizgowe, pościel, bieliznę pościelową i osobistą, parawany,
  - pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
  - urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych,
  - wyroby medyczne do pielęgnacji osoby leżącej, środki pielęgnacyjne,
  - apteczkę pierwszej pomocy,
  - udogodnienia przeciwoślizgowe,
  - środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej, środki czystości.
2. Pracowni wspomagania komputerowego działania zawodowej wyposażonej w:
  - stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
  - stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
  - urządzenie wielofunkcyjne,
  - pakiety programów biurowych i graficznych,
  - projektor multimedialny,

- tablicę interaktywną.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy. W trakcie prac ze słuchaczami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

4.3.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Wsparcie samodzielności osoby podopiecznej

4.4.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- Wykorzystanie sprzętu specjalistycznego, w tym rehabilitacyjnego i ortopedycznego do codziennej aktywności osoby podopiecznej.

4.4.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- dokonać podziału sprzętu rehabilitacyjnego,
- dostosować rodzaj sprzętu rehabilitacyjnego do potrzeb i możliwości osoby podopiecznej,
- określić zasady bezpieczeństwa i higieny pracy wynikające z zastosowania sprzętu rehabilitacyjnego,
- przygotować osobę niepełnosprawną do korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego.

4.4.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy zajęć	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności uczestnika
1. Sposoby wsparcia osoby z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	6	1) prezentuje sposoby wsparcia osoby z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	1) rozróżnia rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych 2) stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy	- opracować wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych
2. Organizacja pracy małych zespołów		2) organizuje prace zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) wyjaśniać sposób wykonania zadania	- wyznaczać zadania członkom zespołu

4.4.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

prezentacja, wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, aktywizująca metoda tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, ćwiczenia praktyczne w grupach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach.

Warunki realizacji

Zajęcia dydaktyczne powinny być prowadzone w pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażonej w stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika), stanowisko komputerowe dla prowadzącego połączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, urządzenie wielofunkcyjne, pakiety programów biurowych i graficznych, projektor multimedialny, tablicę interaktywną. W sali lekcyjnej powinien znajdować się sprzęt rehabilitacyjny i przybory ortopedyczne oraz zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, komputerowe programy demonstracyjne i symulacyjne, czasopisma branżowe, katalogi sprzętu rehabilitacyjnego i przyborów ortopedycznych, pakiety edukacyjne dla słuchaczy, karty samooceny, karty pracy dla słuchaczy i prezentacje multimedialne.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej uczestników np. praca w grupach po 2-3 uczestników. W trakcie prac z uczestnikami należy pozostawiać im dodatkowy czas na własne prace związane z realizowanymi celami kształcenia. Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb.

4.4.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez uczestnika wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	Przeprowadzenie testów sprawdzających, sprawdzenie ich przez prowadzącego	W czasie realizacji programu nauczania podczas trwania KUZ
	interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu		
	udziela pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej		
wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych		
	dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych		
	wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych		
pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności		
	rozdziela drogi podawania leków		
	pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych		

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- 1) Babbie E., *Istota socjologii*, PWN 2007.
- 2) Błędowski P., *Pomoc społeczna i opieka nad osobami starszymi*, BPS, Warszawa 1996.
- 3) Bocheńska-Włostowska K., *Akademia umiejętności interpersonalnych*, Impuls Kraków 2009.
- 4) Cierpialkowska L., *Psychopatologia*, wyd. SWPS ACADEMICA, Warszawa 2007.
- 5) Cieślík R., Sęk H., *Wsparcie społeczne, stres i zdrowie*, PWN 2018.
- 6) Golka M., *Bariery w komunikowaniu i społeczeństwo dezinformacyjne*, PZWL 2008.
- 7) Foks H., *Asystentura rodziny. Teoria, praktyka, badania*, PWN 2016.
- 8) Niedbalski J., *Życ i pracować w domu pomocy społecznej*, Uniwersytet Łódzki, 2013.
- 9) Wachtel P., *Komunikacja terapeutyczna*, PZWL 2013.
- 10) Zahradniczek K., *Pielęgniarstwo*, PZWL, Warszawa 2006.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Pracownia opiekuńczo-higienicznej wyposażona w:

- łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem,
- fantomy osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych,
- szafki i stoliki przyłóżkowe z regulowanym blatem,
- materace przeciwoleżynowe, pościel, bieliznę pościelową i osobistą, parawany,
- pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
- urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych,
- wyroby medyczne do pielęgnacji osoby leżącej, środki pielęgnacyjne,
- termometry, aparaty do mierzenia ciśnienia, glukometr,
- apteczkę pierwszej pomocy,

- udogodnienia przeciwoślężnowe,
- wózek inwalidzki, balkonik,
- fantom BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej i dziecka do prowadzenia resuscytacji krężeniowo-oddechowej,
- maseczki do sztucznej wentylacji jednorazowego użytku,
- maty do ćwiczeń, koce termoizolacyjne,
- kołnierze ortopedyczne, szyny do unieruchamiania złamań, opaski dziane i elastyczne różnej wielkości,
- środki opatrunkowe, środki ochrony osobistej, środki czystości.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

W pracowniach oraz pomieszczeniach praktycznej nauki zawodu powinny znajdować się przepisy BHP dotyczące pracy z urządzeniami oraz instrukcje obsługi i konserwacji tych urządzeń. Niezbędne są również zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla słuchaczy, karty samooceny, karty pracy dla słuchaczy i prezentacje multimedialne związane z treściami kształcenia, czasopisma branżowe, atlasy, słowniki, katalogi.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści w formie zdalnej dostosowane treściami do poszczególnych przedmiotów teoretycznych i praktycznych.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu, polegającej na ocenie wykonywanych w trakcie nauki projektów i ćwiczeń oraz na podstawie uzyskanych w trakcie kursu ocen z poszczególnych przedmiotów.

O zaliczeniu zajęć edukacyjnych w kształceniu teoretycznym decyduje prowadzący te zajęcia na podstawie zaliczenia testów sprawdzających.

Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia.

Do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się stosowanie testów wielokrotnego wyboru, zadań z luką, ocenę aktywności słuchacza podczas wykonywania zadań w grupie, ocenę jakości wykonania zadań przez słuchacza. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

Ważne kryteria oceny efektów kształcenia to: zaplanowanie wykonania zadania, dobór elementów oraz sporządzona dokumentacja zawodowa. Możliwe są również inne sposoby i formy zaliczenia, takie jak: testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, aktywność uczącego się na zajęciach, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

O zaliczeniu zajęć edukacyjnych w kształceniu praktycznym decyduje prowadzący te zajęcia na podstawie zaliczenia zadań praktycznych.

Kurs umiejętności zawodowych uznaje się za zaliczony, jeżeli uczestnik uzyskał zaliczenie ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych w kształceniu teoretycznym i praktycznym.

Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych z jednostek efektów kształcenia:

SPO.05.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.05.2. Podstawy pomocy społecznej

SPO.05.3. Organizowanie prac opiekuńczych

SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych

SPO.05.5. Wspieranie osoby podopiecznej w czynnościach dnia codziennego

SPO.05.6. Aktywizowanie osoby podopiecznej do samodzielności życiowej

SPO.05.7. Język obcy zawodowy

i otrzymała zaświadczenie o jego ukończeniu może przystąpić do egzaminu potwierdzającego kwalifikację SPO.05. Świadczenie usług opiekuńczych.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 5. Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego/kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (Tak-T/Nie-N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 6. Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.05.4. Wykonywanie czynności opiekuńczych i pielęgnacyjnych		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
świadczy usługi opiekuńcze zgodnie z procedurami i standardami opieki (ew)	wymienia czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej	Usługi opiekuńcze zgodne z procedurami i standardami opieki
	wykonuje czynności opiekuńcze i pielęgnacyjne zgodnie z procedurami i standardami opieki	Usługi opiekuńcze zgodne z procedurami i standardami opieki
rozpoznaje objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej (ek)	opisuje zaburzenia psychosomatyczne układów i narządów osoby podopiecznej	Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej
	interpretuje objawy zaburzeń u osoby podopiecznej zagrażające zdrowiu lub życiu	Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej
	udziela pomocy w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia osoby podopiecznej	Objawy zaburzeń psychosomatycznych zagrażających zdrowiu lub życiu osoby podopiecznej
wykonuje zabiegi higieniczne i pielęgnacyjne u osoby podopiecznej (ek)	wymienia środki i materiały do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych	Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej
	dobiera narzędzia do wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	wymienia kolejność czynności podejmowanych podczas zabiegów higienicznych	Wykonywanie zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych u osoby podopiecznej
opiekuje się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej (ew)	opisuje etapy choroby przewlekłej	Opiekowanie się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej
	opisuje zmiany zachodzące w rodzinie powstałe na skutek choroby przewlekłej osoby Podopiecznej	Opiekowanie się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej
	rozpoznaje potrzeby osoby podopiecznej w różnych fazach choroby przewlekłej	Opiekowanie się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej
	opisuje zasady postępowania opiekuńczego adekwatnie do rozpoznanej fazy choroby przewlekłej	Opiekowanie się osobą podopieczną w różnych fazach choroby przewlekłej
zapobiega odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej (ew)	wymienia czynniki sprzyjające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	Zapobieganie odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej
	określa zagrożenia wynikające z powstania odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	Zapobieganie odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej
	klasyfikuje stopnie odleżyn	Zapobieganie odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej
	dobiera środki zapobiegające powstawaniu odleżyn i odparzeń u osoby podopiecznej	Zapobieganie odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej
	opisuje czynności należące do profilaktyki przeciwoodleżynowej	Zapobieganie odleżynom i odparzeniom u osoby podopiecznej
wykonuje zlecone przez lekarza zabiegi przeciwzapalne u osoby podopiecznej (ew)	opisuje przyczyny i objawy procesu zapalnego	Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej
	rozróżnia rodzaje zabiegów przeciwzapalnych	Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej
	opisuje rodzaje okładów i kompresów	Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej
	rozróżnia techniki wykonywania okładów i kompresów	Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej
	stosuje algorytmy czynności w wykonywaniu zabiegów przeciwzapalnych	Wykonywanie zleconych przez lekarza zabiegów przeciwzapalnych u osoby podopiecznej

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza (ek)	sprawdza zalecenie lekarza, zgodność leku, dawkę i termin ważności	Pomoc osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza Sposoby pomocy podopiecznym w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza
	rozdziela drogi podawania leków	Pomoc osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza Sposoby pomocy podopiecznym w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza
	pomaga osobie podopiecznej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza różnymi drogami (doustnie, przez skórę, na błony śluzowe), a w przypadku osób, które nie są w stanie samodzielnie przyjąć leku, również podaje go bezpośrednio do ust lub na skórę, bez naruszania powłok skórnych	Sposoby pomocy podopiecznym w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza
pomaga osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej (ew)	wymienia instytucje opieki zdrowotnej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej
	rozdziela rodzaje świadczeń opieki zdrowotnej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej
	planuje pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej	Pomoc osobie podopiecznej w korzystaniu ze świadczeń opieki zdrowotnej
pomaga osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych (ew)	rozdziela rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych	Pomoc osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych Sposoby wsparcia osoby z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych
	opracowuje wskazówki dla podopiecznego i jego rodziny dotyczące używania i konserwacji sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych	Pomoc osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych Sposoby wsparcia osoby z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
	stosuje sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne w zależności od możliwości i potrzeb osoby podopiecznej zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy	Pomoc osobie z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych Sposoby wsparcia osoby z niepełnosprawnością w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego i przedmiotów ortopedycznych
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia SPO.05.4.		